

Johan Mathis Turi
Avzi
9520 KAUTOKEINO

Avslag på søknad om fellingstillatelse på kongeørn på Jøvikfjellet i Ullsfjord, Tromsø kommune

Fylkesmannen i Troms viser til søknad datert 22.5.2017, samt til ettersendte opplysninger i e-post datert 23.5.2017, samt 27.5.2017. Du søker om fellingstillatelse på kongeørn. Fylkesmannen fatter slikt

– Vedtak –

Fylkesmannen har vurdert søknaden i henhold til naturmangfoldloven § 15 samt § 18 bokstav b og § 77, jf. forskrift om forvaltning av rovvilt § 12, jf. §§ 1 og 3. Fylkesmannen avslår søknad om skadefelling av kongeørn på Jøvikfjellet, Tromsø kommune.

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29 samt rovviltforskriften § 18 tredje ledd. En eventuell klage skal fremsettes for Fylkesmannen i Troms jf. forvaltningsloven § 32.

For informasjon om rammer, målsettinger og organisering i forvaltning av rovvilt, se forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013 kapittel 3.

Søknaden

Du søker på vegne av reinbeitedistrikt 19/32 Lakselvdalen- Lyngsdalen, om skadefellingstillatelse på kongeørn. På søknadstidspunktet var det registrert fire nyfødte kalver og en fjorårskalv drept av kongeørn. I tillegg hadde distriktet da observert at 5–8 simler hadde mistet kalv uten at kadaver er funnet. Det dreier seg om voksne simler (som kalver først). Dere regner det som sannsynlig at disse er drept av ørn. Det er tre ørner som er observert i området. Dere skriver at særlig en av dem, en godt voksen kongeørn, er særdeles aktiv og jakter hele tiden.

Reinflokken ble ført inn i kalvingsområdet i perioden 28. april–1. mai. Ørnene var straks i området og har oppholdt seg der hele tiden. Drap av kalver begynte rundt 1. mai. Den siste som på søknadstidspunktet var funnet var fra 21. mai. Ørnene er fremdeles i området, og jakter hele tiden. To av dem ble observert på søknadsdagen, skriver du.

Det er to siidaandeler som er berørt. Dere har allerede fra starten av satt i verk tilleggsfôring med fôringsplass under fjellfoten. På den måten får dere flokken til å oppholde seg på plasser

hvor det er mindre risiko for at ørna tar kalv. Dere har observert og erfart at det er når reinen kommer opp i høyden at drap av kalv skjer. Dere gjeter derfor flokken hele tiden, og prøver å holde den i lavereliggende område. Den 27. mai sendte du en ny e-post der du skriver at du er bekymret: Den siste kalven, dokumentert drept samme dag, var drept i skogen. Hvis ørna dreper kalv i skogen så har distriktet nesten ingen mottrekk tilbake for å beskytte kalvene.

På søknadstidspunktet hadde dere brukt tilleggsfôr for nærmere 20 000 kroner, i tillegg til at dere har kontroll med flokken nesten hele tiden. Dere skriver det ikke kan gjøres stort mer enn det som inngår i deres opplegg nå. Dere frykter at skaden vil eskalere nå og utover, når flere har kalvet og ungdyr begynner og kalve. Samtidig blir det mer bært, det gjør at dere blir mindre mobile og effektive i gjetingen. Dere beskriver at 1/3–1/2 kalvebestanden raskt kan gå tapt om det ikke iverksettes felling. Når simlene forsvarer kadaveret så tar ørna nye kalver.

Det kan bli mye tap i sluttfasen av kalvingen, da oppsynet nødvendigvis blir svakere på grunn av at det blir umulig å samle dyrene når stadig flere kalver, oversikten blir dårligere når områdene blir bare for snø, tilleggsfôr er ikke lengre et hjelpemiddel for å holde dyrene samlet, da de finner annet beite. Dere skriver at ved å ta ut i hvert fall en ørn, den som synes mest aktiv, så vil det kunne begrense skadene betydelig. Dere kan utføre skadefellingen selv, men tar gjerne imot profesjonelle jegere hvis de er tilgjengelige. Dess fortere skadefellingen kan skje dess bedre, skriver dere.

Fylkesmannens vurdering av søknaden

Av naturmangfoldloven § 15 (forvaltningsprinsipp) går det frem at

Høsting og annet uttak av naturlig viltlevende dyr skal følge av lov eller vedtak med hjemmel i lov.

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- innlandsfisk etter vurdering av myndighetene) sier at

Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse-innlandsfisk (...) b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom, (...) Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttak ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Myndigheten etter loven kan av eget tiltak iverksette uttak med formål som nevnt i første ledd bokstav a til d og g, jf. annet ledd. Uttaket regnes ikke som enkeltvedtak, og kan om nødvendig skje på annens eiendom, Kongen kan gi nærmere forskrift om slikt uttak. (...)

Rovviltforskriften § 1(formål) sier at

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike roviltarter. Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Fylkesmannen kan, i akutte saker der det voldes vesentlig skade på bufe eller tamrein, fatte vedtak om skadefelling av kongeørn jf. rovviltforskriften § 12. Av kommentarer til forskriftens enkelte bestemmelser, § 12 går det fram

(...) Fellingstillatelse kan gis for å stoppe en pågående skadesituasjon, men det tillates ikke felling utelukkende for å forhindre fremtidige skader som for de andre artene. Fylkesmannen kan derfor gi tillatelse til felling av enkeltindivider av kongeørn som volder vesentlig skade på bufe eller tamrein, forutsatt at felling kan rettes mot bestemte individer som volder skade. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område og tidsrom. (...)

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid veies opp mot andre viktige samfunnsinteresser jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta.

Kongeørn er utbredt over hele den nordlige halvkule (NINA rapport 1158), og den totale bestanden antas å være større enn 170 000 individer (BirdLife International 2015). I 2014 anslo Heggøy & Øyen at den norske populasjonen var på 1224–1545 par. Bestanden av kongeørn i Norge antas å utnytte sitt potensiale fullt ut gjennom dagens bestandsutbredelse og antall. Kongeørn ble ved norsk rødliste for arter 2015 vurdert som livskraftig.

I Troms ble det i 2008 estimert at bestanden var på 200–230 hekkende par, hvorav omtrent 50 % hekket på innlandet (NINA rapport 442, Strann 2008) Den norske populasjonen er estimert til 963 (652–1139) hekkende par i perioden 2010–2014 (NINA rapport 1158).

Det er ingen åpning i regelverket for bestandsregulerende felling av kongeørn. Det kan heller ikke gis tillatelse til felling utelukkende for å forhindre fremtidige skader. Kongeørn forårsaker størst tap for reindriften i kalvingstiden, da er det ofte svært vanskelig å forebygge skader. Felling i denne tiden på året er problematisk da det er hekketid for kongeørn. I følge kommentarer til rovviltforskriften § 12, skal en eventuell iverksetting av felling følge bestemmelsene om ordinær jaktutøvelse fastsatt i medhold av viltloven. Yngletidsfredningen skal vektlegges, og voksne individer som kan ha avhengig avkom bør unntas fra en evt. fellingstillatelse.

I en eventuell fellingstillatelse hadde vi måttet presisere at kvalifisert fellingspersonell skulle utføre oppdraget, og at disse først måtte observere, for å finne ut hvilke ørn/er som er skadevolder, og så, dersom det er en eller to slike, forsøke å ta ut riktig individ. Vår erfaring fra tidligere skadefellingstillatelser tilsier at både det å identifisere problemindivider, og eventuelt ta ut disse, er svært utfordrende. Skadefellingsledere ved tidligere oppdrag har rapportert at det er vanskelig å få skuddmulighet på kongeørn, om en ikke starter skadefelling allerede i forkant av skaden, eventuelt når de første simlene kalver, og tapene begynner. Før vesentlig skade er dokumentert, er det ikke hjemmel etter rovviltforskriften § 12 til å gi skadefellingstillatelse.

Fylkesmannen vurderer at det er liten muligheten for å lykkes med skadefelling i denne saken, med de vilkår som måtte settes.

Fylkesmannen har i vurderingen lagt vekt på hensyn til næringsutøvelse og til reinsdyrenes velferd. Når vi likevel avslår søknaden, er det fordi vi vurderer at fellingsforsøk på riktig individ, lite trolig vil lykkes, samt at vi vurderer at om en skulle lykkes, vil det i liten eller ingen grad redusere tap av kalv til kongeørn. Fylkesmannen tror uttak av en ørn, kan gjøre at nye ørner kommer til, og at tapene fortsetter. Vi ser av opplysningene i søknaden at dere har satt i verk gode tiltak for å redusere tap av kalv til kongeørn. Vi tror tapene hadde vært større om tiltakene ikke var utført.

Konklusjon

Fylkesmannen mener kongeørnbestanden både lokalt og regionalt er stor nok til at skadefelling ikke vil være en trussel for bestanden. Fylkesmannen konstaterer at vi ikke har tilgjengelige virkemidler som, innenfor den todelte målsettingen om beitedyr og rovvilt, effektivt hindrer tap av rein til kongeørn. Med hjemmel i rovviltforskriften § 12 kan Fylkesmannen fatte fellingsvedtak gjennom enkeltvedtak i akutte saker, der det voldes vesentlig skade på bufe eller tamrein, forutsatt at felling kan rettes mot bestemte individer som volder skade. Vi tror ikke det dreier seg om et særlig problemindivid av kongeørn, men heller at kongeørner i kalvingsområder tar reinkalv. Fylkesmannen vurderer da muligheten for å rette felling mot bestemte skadevoldende individer, som liten, Vi vurderer videre at den tapsreduserende effekten av et eventuelt uttak av noen individer vil være marginal. Fylkesmannen avslår derfor søknad om skadefelling av kongeørn.

Med hilsen

Evvy Jørgensen
miljøverndirektør

Heidi- Marie Gabler
fagansvarlig

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ikke håndskrevne signaturer